Základní škola Čelákovice, Kostelní 457, příspěvková organizace	
ORGANIZAČNÍ ŘÁD ŠKOLY	
Příloha č. 2 k **V 01. ŠKOLNÍ ŘÁD – Krizový plán**	
Č. j.:	01/2016
Vypracoval:	Ing. Jiří Kyliánek, LL.M. (ředitel školy)
Školská rada schválila:	27. 8. 2026
Projednáno pedagogickou radou dne:	25. 8. 2026
Směrnice nabývá platnosti ode dne:	1. 9. 2026
Směrnice nabývá účinnosti ode dne:	1. 9. 2026 na dobu neurčitou
Změny ve směrnici jsou prováděny formou číslovaných písemných dodatků, které tvoří součást tohoto předpisu.	

Charakteristika šikany

Šikana je agresivní chování ze strany žáka (žáků) vůči žákovi nebo skupině žáků či zaměstnanci, které se v čase opakuje a je založeno na vědomé, záměrné, úmyslné a obvykle skryté snaze ublížit fyzicky, emocionálně, sociálně nebo v případě šikany zaměstnance také profesionálně. Šikana je dále charakteristická nepoměrem sil a bezmocností oběti. U žáků se za šikanování nepovažuje škádlení nebo agrese, které nemá znaky šikanování. Ve chvíli, kdy se žák škádlení nebo agresi neumí nebo nemůže bránit, cítí se bezradný a bezmocný, pak toto chování přerůstá v šikanu.

Projevy šikany

Mezi základní formy šikany patří:

- **Přímá šikana** může mít podobu fyzickou (např. bití, plivání, tahání za vlasy), verbální (např. vulgární nadávky, výhružky, násilné a manipulativní komentáře) nebo neverbální (např. urážlivá gesta a zvuky, používání zastrašujících výrazů ve tváři, nebo v řeči těla, ničení, schovávání, kradení věcí nebo učebních pomůcek).
- **Nepřímá šikana** má za cíl způsobit emocionální a psychologické utrpení. Hlavní agresor působí bolest tak, aby to vypadalo, že žádný takový záměr ve skutečnosti nemá. Nepřímá šikana je většinou nefyzická (např. záměrná ignorace žáka nebo učitele, rozšiřování pomluv a lží, ničení pověsti a reputace, ponižování před ostatními žáky i pedagogy, nepříjemné sexuální provokace).
- **Kyberšikana** (elektronická šikana) může mít podobu např. zakládání falešných profilů na jméno žáka nebo učitele, prezentace ponižujících videí na portálech, prezentace zraňujících komentářů na webu, zasílání vulgárních a výhružných SMS nebo e-mailů.

U žáků se za šikanování nepovažuje škádlení nebo agrese, které nemá znaky šikanování. Jedním z rozlišujících prvků je schopnost žáka škádlení opětovat, bránit se mu, zastavit ho. Ve chvíli, kdy se žák škádlení nebo agresi neumí nebo nemůže bránit, cítí se bezradný a bezmocný, a přesto škádlení nebo agrese pokračuje, pak toto chování přerůstá v šikanu. Podobně, jedná-li se o šikanu zaměstnance žáky, pak šikana není zlobení a nerespektování ze strany žáků, které postrádá znaky šikany. Naopak přerůstá v šikanu, stává-li se vědomým, záměrným, úmyslným a cítí-li zaměstnanec, že není v jeho moci jej zastavit, cítí se bezbranně, ztrácí autoritu a poměr sil v rolích žák/žáci x zaměstnanec se obrací.

Přímé varovné signály šikanování mohou být např.:

- posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet; účet např. z důvodu etnicity, sexuální orientace, náboženského vyznání apod.;
- kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejm. pronášené nepřátelským, nenávistným, pohrdavým tónem;
- nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil;
- příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem;
- skutečnost, že se žák podřizuje ponižujícím a panovačným příkazům spolužáků;
- nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k nucení spoluúčasti na nich;
- honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí;
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout;
- žák se snaží bránit cestou zvýšené agrese, podrážděnosti, odmlouvání učitelům apod.

Nepřímé varovné signály šikanování mohou být např.:

- žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády;
- při týmových sportech bývá jedinec volen do družstva mezi posledními;
- při přestávkách vyhledává blízkost učitelů;
- má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený;
- působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči;
- stává se uzavřeným;
- jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje;
- jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené;
- zašpiněný nebo poškozený oděv;
- stále postrádá nějaké své věci;
- odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy;
- mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy;
- začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole;
- odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

Základní postup v řešení šikany

1) Škola vyřeší situaci vlastními silami

Kompetentní osoby: třídní učitel, výchovný poradce, metodik prevence, školní psycholog, zákonní zástupci

Pedagogický pracovník, který má podezření na šikanování, postupuje podle následujících pravidel:

1. konfrontuje svá pozorování s dalšími kolegy,
2. bezodkladně oznámí své podezření vedení školy, výchovnému poradci, školnímu metodiku prevence, třídnímu učiteli a konzultuje s nimi další postup,
3. učitel vyslechne spolu s dalším pedagogickým pracovníkem vytipované svědky (žáky, kteří s obětí kamarádí, sympatizují, nebo ji alespoň neodmítají, žáky nezávislé na agresorech, kteří

nepřijímají normy šikanování),
4. učitel se spojí se zákonnými zástupci případné oběti, konzultuje s nimi výskyt nepřímých znaků šikany, požádá je o pomoc a spolupráci,

Okamžité jednání:

- oddělit agresora/y od sebe a od oběti,
- pro oběť zajistit bezpečné místo (nejbližší kabinet),
- v případě potřeby kontaktovat zdravotníka.

5. učitel vyslechne s dalším pedagogickým pracovníkem oběť - citlivě, diskrétně, zaručí bezpečí a důvěrnost informací,
6. vedení školy zajistí ochranu oběti šikany (do doby, než se vše vyřeší – škola zajistí zvýšený dohled, zorganizování bezpečných příchodů a odchodů dítěte do a ze školy, v závažném případě ponechat doma),
7. učitel vyslechne s dalším pedagogickým pracovníkem agresory, případně je konfrontuje mezi sebou, snaží se je dovést k přiznání,
8. vedení školy svolá výchovnou komisi (vedení školy, výchovný poradce, třídní učitel, školní metodik prevence, učitel), která na základě shromážděných informací posoudí, zda se jedná o šikanu a jaký je stupeň její závažnosti, navrhne další postup vůči obětem i agresorům i třídě jako celku,
9. vedení školy seznámí zákonné zástupce agresora se situací, sdělí jim navrhovaná opatření a požádá je o spolupráci, pokud odmítají, zváží oznámení na Policii ČR a orgánům sociálně právní ochrany dítěte, v případě potřeby doporučí zákonným zástupcům péči dítěte v pedagogicko-psychologické poradně, středisku výchovné péče nebo jiných odborníků,
10. vedení školy seznámí zákonné zástupce oběti se situací, domluví se na opatřeních k nápravě vzniklé situace,
11. třídní učitel na třídních schůzkách seznámí ostatní zákonné zástupce, že se ve třídě řešila šikana a jak se dále bude pracovat s rizikovou třídou v preventivní oblasti, vybídne zákonné zástupce ke spolupráci,
12. příslušné osoby pracují s celou třídou.

Nevhodné postupy:

- přehlížení, bagatelizace agresivního nebo násilného chování,
- odkazování na to, aby si oběť svoji situaci řešila sama, „postavila se jí“,
- nucení žáků, aby veřejně řekli, co viděli nebo se veřejně ihned na místě omlouvali,
- vedení rozhovoru s žákem o situaci před ostatními žáky, vedení rozhovorů žáků zapojených do šikany společně,
- nedostatečné vyhodnocení závažnosti problému a z toho plynoucí volby neadekvátních postupů nebo nepřiměřeného trestu,
- emotivní řešení problému (k řešení problému je třeba přistupovat věcně),
- agresivní řešení problému (např. násilím),
- příliš autoritativní řešení (např. zastrašováním nebo vyhrožováním), což může vést spíše ke zhoršení situace, případně ke skrytějším formám šikany, nebo i k jinému rizikovému jednání,
- předjímání recidivy útočníka,

- řešení i méně závažného rizikového chování v součinnosti s policií (zbytečná kriminalizace útočníka),
- automatické obviňování oběti (sekundární viktimizace),
- vyhýbání se problematickým aktivitám jako zdrojům budoucí šikany.

2) <u>Škola potřebuje k řešení pomoc odborníků</u>

Postup je stejný jako výše.

Při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění), ředitel školy oznámí tuto skutečnost Policii ČR a orgánu sociálně právní ochrany dítěte.

Účastní-li se šikanování většina problémové třídy nebo jsou-li normy agresorů třídou akceptovány, spolupracuje škola s nezávislými odborníky – specialista na problematiku šikanování z pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče, diagnostického ústavu, krizového centra apod. Vzhledem k závažnosti celého problému dohodnout další postupy léčby s externími spolupracovníky a s jejich pomocí se modifikuje Rámcový třídní plán pro danou specifickou situaci. Pravidelně se kontroluje dodržování navržených postupů a konzultuje další vývoj situace ve třídě.

Příloha č. 1 – Stádia šikany
Příloha č. 2 – Kontakty, krizové linky, krizový tým, postupy, opatření

V Čelákovicích dne 27. srpna 2026.

Ing. Jiří Kyliánek

Digitálně podepsal Ing. Jiří Kyliánek
Datum: 2026.08.27 21:34:31 +02'00'

.....

Ing. Jiří Kyliánek, LL.M.
ředitel školy

Příloha č. 1

Stádia šikany

První stadium: Zrod ostrakismu

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné" legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

Druhé stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace

V zátěžových situacích (což může být i školou vytvářené konkurenční prostředí), kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity, například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese. Stupňování agrese může být dáno také neřešením předchozí situace.

Třetí stadium (klíčový moment): Vytvoření jádra

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šiřitelé „viru" začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Třída ví, o koho jde. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejníže, tedy ti „slabí". Většinou platí mezi ostatními žáky názor - „raději on, než já".

Čtvrté stadium: Většina přijímá normy

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. Platí „Buď jsi s námi, nebo proti nám." U členů „virem" přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

Páté stadium: Totalita neboli dokonalá šikana

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy**.** Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování". Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které pro přehlednost můžeme označit jako „otrokáře" a „otroky". Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná. Ve čtvrtém a pátém stadiu hrozí reálné riziko prorůstání para struktury šikany do oficiální školní struktury. Stává se to v případě, kdy iniciátor šikanování je sociometrickou hvězdou. Je žákem s výborným prospěchem, má kultivované chování a ochotně pomáhá pedagogovi plnit jeho úkoly.

Zvláštnosti u psychických šikan

U psychických šikan zůstává princip stadií nezměněn. Nicméně jejich podoba je jiná. V popředí je nepřímá a přímá verbální agrese čili psychické násilí. Často se zraňuje „jen" slovem a izolací. Rozdíl je pouze v tom, že se nestupňuje násilí fyzické, ale psychické. Krutost psychického násilí si však v ničem nezadá s nejbrutálnější fyzickou agresí.

Příloha č. 2 – Kontakty, krizové linky, krizový tým, postupy, opatření

1. Krizový tým a kontakty

1. Ředitel školy určí pro každý případ koordinátora; zpravidla jím je školní metodik prevence.
2. Členy krizového týmu jsou zejména ředitel nebo zástupce, školní metodik prevence, třídní učitel, výchovný poradce, školní psycholog nebo speciální pedagog, je-li ve škole ustanoven.
3. Krizový tým vede aktuální seznam kontaktů na místně příslušný OSPOD, Policii České republiky, zdravotnickou záchrannou službu, školské poradenské zařízení, středisko výchovné péče a krizové služby.

2. Postup bezodkladné ochrany možného poškozeného

1. Zaměstnanec, který zjistí útok nebo obdrží oznámení, neprodleně ukončí závadné jednání, oddělí zúčastněné žáky a přivolá pomoc dalšího zaměstnance.
2. Možnému poškozenému zajistí bezpečné místo, klid, přítomnost důvěryhodného dospělého a podle potřeby první pomoc nebo přivolání zdravotnické záchranné služby.
3. Do vyhodnocení případu škola nastaví individuální ochranný režim: zejména určí kontaktního zaměstnance, zvýšený dohled o přestávkách a při přesunech, bezpečný příchod a odchod, popřípadě upraví zasedací pořádek, dohled, trasu pohybu nebo organizaci výuky. Podezřelý agresor a možný poškozený nejsou ponecháni bez dohledu ve společném prostoru.
4. Ředitel nebo jím pověřený zaměstnanec bez zbytečného odkladu informuje zákonného zástupce možného poškozeného o známých skutečnostech, přijatých bezpečnostních opatřeních a kontaktní osobě školy. Informuje též zákonného zástupce možného agresora, dovoluje-li to stav objasnění věci a neohrozí-li to bezpečí dítěte nebo postup orgánů veřejné moci.
5. Ochranná opatření se zaznamenají včetně odpovědné osoby, rozsahu a doby jejich trvání; jejich účinnost se průběžně ověřuje.

3. Oddělené rozhovory, dokumentace a elektronické důkazy

1. Rozhovory s možným poškozeným, svědky a možným agresorem se vedou vždy odděleně, citlivě a zpravidla za účasti dvou zaměstnanců školy. Škola nezačíná společnou konfrontací ani společným „usmiřováním“ žáků.
2. Nejprve se vede rozhovor s možným poškozeným a s nezávislými nebo podpůrnými svědky; poté s jednotlivými možnými agresory. Otázky musí být otevřené, věcné a přiměřené věku žáka.
3. O každém úkonu se vyhotoví stručný datovaný záznam obsahující osoby přítomné při rozhovoru, podstatné sdělené skutečnosti, bezprostředně přijatá opatření a jméno zaměstnance, který záznam pořídil. Záznam nesmí obsahovat hodnotící nebo neověřené závěry vydávané za skutečnost.
4. Spis případu vede koordinátor v odděleném, zabezpečeném režimu. Přístup mají pouze osoby, které jej nezbytně potřebují pro řešení případu nebo plnění zákonné povinnosti. Osobní údaje se zpracovávají pouze v rozsahu nezbytném pro ochranu žáků, objasnění případu a splnění povinností školy.
5. Při kyberšikaně škola uchová dostupné podklady, zejména snímky obrazovky, odkazy, datum a čas, identifikaci účtu či zařízení a obsah zpráv. Podklady se nijak neupravují, nezveřejňují ani dále nešíří; uchovávají se pouze v zabezpečeném spisu. Škola nevyžaduje po žákovi odemykání soukromého zařízení ani přístupová hesla. Je-li věc předána Policii České republiky, škola elektronické důkazy předá způsobem stanoveným policií a zachová jejich původní podobu.

4. Kritéria pro Policii ČR, OSPOD a externí odbornou pomoc

1. **Policie České republiky** se přivolá bezodkladně při bezprostředním ohrožení života nebo zdraví, při podezření na spáchání trestného činu, při závažném fyzickém napadení, vyhrožování, vydírání, omezování osobní svobody, sexuálně motivovaném jednání, držení zbraně či jiné nebezpečné věci, významném poškození majetku nebo tehdy, nelze-li bezpečnost žáků zajistit vlastními prostředky školy. Škola oznamuje skutečnosti nasvědčující spáchání trestného činu státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu podle § 8 odst. 1 trestního řádu.
2. **OSPOD** se oznámí bez zbytečného odkladu skutečnosti nasvědčující tomu, že jde o dítě uvedené v § 6 zákona o sociálně-právní ochraně dětí; zejména je-li dítě obětí možného trestného činu, je ohrožen jeho zdravý vývoj nebo je jeho chování tak závažné či opakované, že může nepříznivě ovlivňovat jeho vývoj nebo občanské soužití. Povinnost školy stanoví § 10 odst. 4 uvedeného zákona.
3. Dopustí-li se žák zvláště hrubých opakovaných slovních nebo úmyslných fyzických útoků vůči zaměstnancům školy nebo ostatním žákům, ředitel oznámí věc do následujícího pracovního dne OSPOD, jde-li o nezletilého žáka, a státnímu zastupitelství (§ 31 odst. 3 a 5 školského zákona).
4. **Externí odborná pomoc** se zapojí zejména při dlouhodobé, skupinové nebo závažné šikaně, při vysoké míře strachu ve třídě, přijetí norem agresorů kolektivem, podezření na traumatizaci dítěte, opakování útoků, neúčinnosti školních opatření nebo potřebě odborné diagnostiky a práce s třídou. Ředitel podle povahy věci kontaktuje školské poradenské zařízení, středisko výchovné péče, krizové centrum či jiného kvalifikovaného odborníka.

5. Režim komunikace s třídou a zákonnými zástupci

1. Komunikaci navenek řídí ředitel nebo jím určený zaměstnanec. Zaměstnanci neposkytují informace o případu jiným žákům, jiným zákonným zástupcům ani veřejnosti mimo rozsah nezbytný pro plnění pracovních a zákonných povinností.
2. Zákonní zástupci možného poškozeného a možného agresora jsou informováni odděleně a individuálně. Škola jim sdělí skutečnosti týkající se jejich dítěte, dosud zjištěný stav věci, přijatá opatření a možnosti další podpory; nesděluje osobní údaje ani citlivé informace o ostatních dětech nad nezbytný rozsah.
3. Informace zákonným zástupcům se předávají přednostně osobně nebo prostřednictvím systému EDUPAGE; v akutní situaci telefonicky či emailem uvedeným v informačním systému u zákonného zástupce s následným stručným záznamem o komunikaci.
4. Třídní učitel nebo člen krizového týmu pracuje s třídou až po vyhodnocení rizik a po dohodě s koordinátorem případu. Třídě sděluje pouze obecně, že škola řeší bezpečí a vztahy v kolektivu; neoznačuje oběť, agresora ani svědky, nevyzývá k veřejným výpovědím a neorganizuje společnou konfrontaci.
5. Je-li nutné informovat ostatní zákonné zástupce ve třídě, škola poskytne pouze obecnou informaci o přijatých preventivních a ochranných opatřeních. Neuvádí jména, podrobnosti skutku ani údaje umožňující identifikaci dotčených žáků.

6. Následná kontrola účinnosti opatření

1. Koordinátor ověří bezpečí možného poškozeného a dodržování ochranných opatření **v den oznámení**, dále **následující pracovní den** a **do 5 pracovních dnů**.
2. Krizový tým provede první vyhodnocení případu a nastavených opatření zpravidla **do 5 pracovních dnů** od oznámení; u závažných případů bezodkladně a opakovaně podle vývoje.
3. Následná kontrola se provede nejméně **za 2 týdny**, **za 1 měsíc** a **za 3 měsíce** od přijetí opatření. Kontrola zahrnuje samostatný kontakt s možným poškozeným, podle okolností

s dalšími dotčenými žáky a se zákonnými zástupci, vyhodnocení dohledů a kontrolu klimatu třídy.

4. Každá kontrola se zaznamená. Pokud se objeví nový útok, odplata, zhoršení bezpečí nebo neúčinnost opatření, ředitel bezodkladně opatření zpřísní a znovu posoudí potřebu oznámení OSPOD, Policii České republiky nebo zapojení externí odborné pomoci.